

UCHWAŁA NR
Rady Miasta Krakowa
z dnia

w sprawie nadania Pani Profesor Krystynie Annie Zachwatowicz-Wajdzie
Honorowego Obywatelstwa Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153,1436, z 2026 r. poz. 252) oraz § 4 ust. 4 Statutu Miasta Krakowa (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego z 2019 r. poz. 7074 z późn. zm.) Rada Miasta Krakowa uchwala, co następuje:

§ 1. Pani Profesor Krystynie Annie Zachwatowicz-Wajdzie – wybitnej scenograf teatralnej i filmowej, aktorce, autorce kostiumów do wielu filmów i przedstawień teatralnych, aktorce, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, współtwórczyni Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”, uczestniczce Powstania Warszawskiego, odznaczonej Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, w dowód uznania Jej wybitnych zasług dla kultury i sztuki – Rada Miasta Krakowa nadaje Honorowe Obywatelstwo Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Komisji Głównej RMK

Jakub Kosek

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 3 ust. 1 uchwały Nr LXXV/1836/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa wnioski o nadanie Pani Profesor Krystynie Annie Zachwatowicz-Wajdzie Honorowego Obywatelstwa Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa – zgłosił Komisji Głównej Rady Miasta Krakowa Prezydent Miasta Krakowa.

Komisja Główna wnioskuję do Rady Miasta Krakowa - zgodnie z § 4 ust. 4 Statutu Miasta Krakowa - o nadanie tego najwyższego wyróżnienia Miasta Krakowa Pani Profesor Krystynie Annie Zachwatowicz-Wajdzie, przedstawiając projekt uchwały w tej sprawie, zawierający propozycję treści aktu nadania.

Pani Profesor Krystyna Anna Zachwatowicz-Wajda urodziła się 16 maja 1930 roku w Warszawie, jako córka architekta Jana Zachwatowicza. Już w młodym wieku w czasie II wojny światowej zaangażowana była w działalność konspiracyjną jako członkini Szarych Szeregów. Uczestniczyła jako sanitariuszka i łączniczka w Powstaniu Warszawskim, za co uhonorowano ją londyńskim krzyżem Armii Krajowej. Po zakończeniu wojny ukończyła studia na kierunku historia sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim, a także uzyskała dyplom na Wydziale Scenografii krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki.

Od końca lat 50. XX wieku aktywnie uczestniczyła w życiu teatralnym i filmowym miasta Krakowa. Jako scenograf zadebiutowała w 1955 roku projektem do operetki „Wesoła wdówka” w Krakowskim Teatrze Muzycznym. Od 1956 roku występowała jako aktorka w Teatrze Cricot 2 Tadeusza Kantora oraz w „Piwnicy pod Baranami” Piotra Skrzyneckiego. Związana była z tetrami: Teatrem Ludowym, gdzie współpracowała przy inscenizacjach dzieł klasyków, takich jak Dostojewski i Wyspiański, Teatrem im. Juliusza Słowackiego, Operą Krakowską i Teatrem Starym, gdzie współpracowała z wybitnymi reżyserami teatralnymi i operowymi. To właśnie praca w Starym Teatrze była okresem przełomowym dla rozwoju twórczości Artystki. Już wcześniej jej projekty – jak choćby scenografia do gliwickiej prapremiery *Ślubu* Witolda Gombrowicza w reżyserii Jerzego Jarockiego – potwierdziły jej niecodzienny talent, wrażliwość i nowatorstwo w podejściu do materii scenograficznej. Współpracowała z całą plejadą reżyserów, których dokonania zapisały najpiękniejsze karty w dziejach teatru polskiego. Pani Profesor wychowała kolejne pokolenia scenografów, dzieląc się nie tylko wiedzą, lecz także postawą otwartości i gotowości dialogu. Od początku pracy zawodowej zrealizowała ponad 150 scenografii do przedstawień teatralnych, opery i filmu, zarówno w Polsce, jak i za granicą – m.in. w Zurychu, Paryżu, Monachium, Buenos Aires, Tel Awiwie, Moskwie, New Haven i Tokio.

Po raz pierwszy pojawiła się na ekranie – w epizodycznej roli pracownicy fotoplastykonu – w *Samsonie* (1961) Andrzeja Wajdy. Piętnaście lat później zagrała jedną z głównych ról w *Człowieku z marmuru* (1976), wcielając się w Hankę Tomczyk, żonę Mateusza Birkuta. Kontynuowała ją w nakręconym przez Wajdę pięć lat później – *Człowieku z żelaza* (1981). Kolejną kreację stworzyła w *Pannach z Wilka* (1979), nominowanej do Oscara, przejmującej opowieści o życiu, miłości, śmierci i upływającym czasie, gdzie zagrała pełną ciepłą oraz wyrozumiałą Kazię, najstarszą z tytułowych panien. W swojej karierze aktorskiej zagrała także w *Kronice wypadów miłosnych* (1985), *Korczaku* (1990), *Miłości i muzyce* (1998), *Panu Tadeuszu* (1999) i *Katyniu* (2007).

Była także członkinią kadry narodowej w narciarstwie (AZS Zakopane, 1950-1954) oraz członkinią Krakowskiego Klubu Wysokogórskiego (1950-1952). W krakowskim Muzeum Narodowym przygotowała wystawę *Wnętrze. Człowiek i miejsce. Józef Czapski*

w *stulecie urodzin*. Zrekonstruowany wówczas pokój Czapskiego w Maisons-Laffitte stał się częścią stałej wystawy biograficznej w poświęconym mu Pawilonie, zbudowanym przy Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego w Krakowie.

Pani Profesor Krystyna Anna Zachwatowicz-Wajda brała udział w pracach Komisji Ekspertów ds. Kultury przy Prezydium NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze. W okresie stanu wojennego działała w Prymasowskim Komitecie Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom przy kościele św. Marcina w Warszawie.

W 1988 roku wspólnie z mężem założyła Fundację Kyoto - Kraków, a następnie ufundowała Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, działające od 2007 roku jako placówka muzealna. Muzeum Manggha jest jedyną państwową instytucją popularyzującą kulturę japońską w Polsce, łączącą działalność muzealną z organizacją przedsięwzięć typowych dla nowoczesnej instytucji kultury.

Za ufundowanie Muzeum otrzymała w 1995 roku – wraz z Andrzejem Wajdą – Srebrny Medal Cracoviae Merenti, zaś w roku 2011 Nagrodę Miasta Krakowa. W 1999 roku otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za działalność artystyczną i społeczną, a w roku 2013 japoński Order Wschodzącego Słońca – Złote Promienie z Rozetą.

W 1990 habilitowała się na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W latach 2001-2014 kierowała Katedrą Scenografii Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. W 2005 otrzymała tytuł profesora sztuk pięknych. W 2006 roku z jej inicjatywy na Wydziale Malarstwa krakowskiej ASP utworzono kierunek Scenografia. W 2014 otrzymała tytuł doktor honoris causa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

W dowód głębokiej wdzięczności za niezwykle bogatą działalność artystyczną, za nieoceniony wkład w rozwój krakowskiego życia teatralnego i filmowego, za współtworzenie wyjątkowych instytucji kultury – Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha” oraz Pawilonu Józefa Czapskiego – a także za wybitne zasługi dla dziedzictwa i prestiżu Krakowa jako jednego z najważniejszych ośrodków kultury w Polsce i Europie, nadanie pani Krystynie Zachwatowicz-Wajdzie Honorowego Obywatelstwa Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa jest w pełni uzasadnione i zasługuje na poparcie.

Przewodniczący Komisji Głównej RMK

Jakub Kosek